

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych

Stanowisko

Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych z dnia 13 kwietnia 2023 r.

w sprawie: **konieczności ograniczenia kosztów ponoszonych przez samorządy z tytułu poboru mocy biernej pojemnościowej w instalacjach oświetlenia ulicznego**

W związku ze stale wzrastającymi kosztami ponoszonymi z tytułu utrzymania oświetlenia ulicznego, apelujemy o podjęcie niezbędnych działań w celu ograniczenia opłat z tytułu poboru mocy biernej pojemnościowej, które to opłaty stanowią w niektórych punktach poboru nawet kilkadziesiąt procent kosztów dystrybucji energii ogółem.

Moc bierna pojemnościowa jest związana z wykorzystaniem kondensatorów, a więc pojawia się m.in. tam, gdzie zastosowano nowoczesne i energooszczędne oświetlenie LED. Dostawca energii nalicza opłatę za jakikolwiek przejaw użytkowania mocy biernej – który traktuje jako pobór ponadumowny – poprzez odczyty elektronicznego licznika energii elektrycznej. Fakt narzucenia opłat z tego tytułu uzasadniany jest zakłóceniami w sieci elektroenergetycznej, które energia bierna powoduje. Informacje o rzeczywistej skali tych zakłóceń i faktycznych kosztach ponoszonych przez operatora systemu dystrybucyjnego wynikających z tego zjawiska nie są jednak dostępne. Obecna sytuacja sprawia, że samorządy ponoszą olbrzymie koszty, które mogą stanowić dodatkowe i nie w pełni uzasadnione rzeczywistymi kosztami przychody spółek dystrybucyjnych.

Obecnie koszty za pobór energii biernej ponoszone są tam, gdzie zamontowano nowoczesne, elektroniczne liczniki energii elektrycznej. Ze względu na to, że takie liczniki instalowane są na infrastrukturze oświetleniowej stopniowo, nie wszystkie samorządy są świadome problemu, który dotknie ich w przyszłości. Jednocześnie, od wielu lat samorządy zachęcane są do wymiany przestarzałego oświetlenia na energooszczędne oświetlenie LED, jednak po doliczeniu do rachunku opłaty za moc bierną pojemnościową, inwestycje te nie generują oczekiwanych oszczędności finansowych.

Przykładowo w województwie śląskim wysokość opłat za moc bierną pojemnościową w oświetleniu ulicznym kształtuje się na poziomie około 18% rozliczenia usługi dystrybucji energii ogółem, przy czym w niektórych przypadkach sięga nawet 50% rozliczenia ogółem (dotyczy punktów, gdzie koszt mocy biernej pojemnościowej jest naliczany). Należy pamiętać, że kwoty obecnie rzędu kilku-kilkunastu tysięcy złotych miesięcznie (w zależności od wielkości gminy), będą systematycznie rosły w miarę instalacji kolejnych inteligentnych liczników.

Pewnym rozwiązaniem jest zastosowanie odpowiednich urządzeń kompensujących, które pozwalają zmniejszyć lub wyeliminować pobór mocy biernej. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, że są to urządzenia bardzo drogie i znacznie podwyższające koszty danej inwestycji, co w obecnej, pogarszającej się sytuacji finansowej, może stać się nie do udźwignięcia dla nadszarpniętych kryzysem i zmianami podatkowymi budżetów samorządowych. Dodatkowo, znaczna część majątku oświetleniowego nie jest własnością gminy a spółek skarbu państwa, które modernizując swoją własność nie mają jednocześnie interesu ekonomicznego w stosowaniu w tych inwestycjach kompensatorów.

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie sposobu kształtowania i kalkulacji taryf oraz sposobu rozliczeń w obrocie energią elektryczną określa, kto jest objęty rozliczeniami za pobór energii biernej. Zgodnie z § 47 ust. 2 rozliczeniami takimi są objęci odbiorcy zasilani z sieci średniego, wysokiego i najwyższego napięcia, natomiast odbiorcy zasilani z sieci o napięciu znamionowym nie wyższym niż 1 kV takimi rozliczeniami mogą być objęci. W związku z tym apelujemy o nienaliczanie bądź ograniczenie wysokości tych kosztów, które według ww. rozporządzenia jedynie mogą być naliczane, a w praktyce naliczanie takie zależy jedynie od instalacji inteligentnego licznika.

Zwracamy również uwagę na bardzo niekorzystny sposób obliczania wysokości opłaty za energię bierną. W dużej mierze zależy ona od stosowanego w obliczeniach współczynnika „k”, stanowiącego krotność średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym ogłaszanej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, zgodnie z ustawą Prawo energetyczne. Współczynnik „k” dla odbiorców zasilanych z sieci o napięciu znamionowym do 1kV, w większości przypadków wynosi 3, co sprawia, że opłaty za moc bierną stanowią znaczącą część rachunku za energię elektryczną. Pewnym wyjściem z patowej sytuacji, w której inwestycje w energooszczędne oświetlenie stają się dużo mniej opłacalne jest obniżenie stosowanego przez operatora systemu dystrybucyjnego współczynnika „k”.

Powołując się na wszystkie powyższe argumenty, postulujemy o podjęcie działań, które wyeliminują lub przynajmniej ograniczą ogromne koszty ponoszone przez te samorządy, które kierując się potrzebą zwiększenia efektywności energetycznej posiadanych urządzeń, przyjęły na swoje barki (zwykle nieświadomie) nowe koszty związane z funkcjonowaniem sieci elektroenergetycznej w postaci opłaty za moc bierną pojemnościową.